

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, 30 maja 2011 r.

**Pan
Mieczysław S. Ostojki
Dyrektor
Instytutu Meteorologii
i Gospodarki Wodnej –
Państwowego Instytutu Badawczego
w Warszawie**

P/11/159
LWA – 4101-02-03/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowym Instytucie Badawczym (zwanym dalej Instytutem) kontrolę prawidłowości gospodarowania majątkiem w latach 2009-2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym 6 maja 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

NIK ocenia pozytywnie gospodarowanie majątkiem Instytutu w latach 2009–2010, pomimo stwierdzonych uchybień.

1. Do głównych zadań statutowych Instytutu w badanym okresie należało pełnienie państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej, realizacja ustawowych zadań w zakresie oceny stanu i bezpieczeństwa budowli piętrzących oraz prowadzenie badań naukowo-rozwojowych i prac wdrożeniowych w powyższym zakresie.

Instytut – poza podstawową działalnością statutową – prowadził także działalność związaną z wynajmem wolnych powierzchni i pomieszczeń oraz komercyjną sprzedażą produktów,

danych i usług. Powyższa działalność nie została określona w statucie Instytutu jako działalność gospodarcza w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej*². Z tytułu prowadzenia działalności związanej z wynajmem Instytut uzyskał przychody – ewidencjonowane na wyodrębnionych kontach księgowych – w wysokości 2 337,1 tys. zł w 2009 r., co stanowiło 1,2% przychodów ogółem oraz 2 845,5 tys. zł w 2010 r. (1,5% przychodów ogółem), natomiast z tytułu komercyjnej sprzedaży usług uzyskał w badanych latach przychody w wysokości odpowiednio: 13 034,4 tys. zł (6,8% przychodów ogółem) i 13 353,3 tys. zł (7,1% przychodów ogółem).

W badanym okresie Instytut nie odprowadzał podatku dochodowego od przychodów uzyskanych z tytułu prowadzenia ww. działalności gospodarczej. Ze złożonych na tę okoliczność wyjaśnień wynika, że dochody z tej działalności przeznaczone zostały na cele statutowe i w związku z tym Instytut korzystał ze zwolnienia z podatku dochodowego na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 4 *ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych*³.

2. Instytut w latach 2009-2010 osiągnął dodatni wynik finansowy (zysk netto) w wysokości odpowiednio: 4 206,4 tys. zł i 3 305,0 tys. zł. NIK zwraca jednak uwagę na fakt, iż dodatni wynik finansowy uzyskany w 2010 r. był niższy o ponad 20% od zysku wypracowanego w 2009 r. i aż o ponad 53% od zysku z 2008 r. (7 352,3 tys. zł).

W badanym okresie nastąpił również spadek przychodów ogółem Instytutu o 2,1% (z 192 891,0 tys. zł w 2009 r. do 188 825,1 tys. zł w 2010 r.).

Głównym źródłem przychodów Instytutu były przychody finansowane przez zleceniodawców (w 2009 r. – 145 441,8 tys. zł, co stanowiło 75,4% przychodów ogółem, a w 2010 r. – 141 907,4 tys. zł, co stanowiło 76,9% przychodów ogółem) oraz przychody finansowane ze środków budżetowych (w 2009 r. – 40 655,4 tys. zł, co stanowiło 21,1% przychodów ogółem, a w 2010 r. – 39 705,7 tys. zł, co stanowiło 21,5% przychodów ogółem). W strukturze przychodów dominowały (97,7%) przychody ze sprzedaży produktów i usług (w 2009 r. – 188 434,3 tys. zł, a w 2010 r. – 184 458,6 tys. zł).

Wielkość zobowiązań Instytutu na koniec 2010 r. wyniosła 121 949,0 tys. zł i była wyższa o 3,6% od zobowiązań na koniec 2009 r. (117 676,5 tys. zł). Na kwotę tych zobowiązań złożyły się rozliczenia międzyokresowe (100 142,3 tys. zł) oraz zobowiązania długo i krótkoterminowe (21 806,7 tys. zł). Należy podkreślić, że Instytut terminowo regulował

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.

swoje zobowiązania oraz skutecznie egzekwował należności. Wielkość posiadanych przez Instytut należności na koniec 2010 r. (12 193,3 tys. zł) zmniejszyła się bowiem o 63% w stosunku do stanu na koniec 2009 r. (32 961,2 tys. zł). Za nieściągalne uznano na koniec 2010 r. należności w wysokości 3,5 tys. zł (na koniec 2009 r. – 12,1 tys. zł).

3. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sposób, w jaki Instytut gospodarował swoim majątkiem, a w szczególności rozporządzał składnikami mienia trwałego. Wszystkie składniki majątkowe ujęte były (rzeczowo i wartościowo) w ewidencji księgowej Instytutu oraz inwentaryzowane stosownie do postanowień art. 26 ust. 1 *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*⁴. Zgodnie z art. 31-33 przywołanej *ustawy*, Instytut dokonywał ich amortyzacji.

Według stanu na koniec 2010 r. własnością Instytutu (Ośrodek Główny w Warszawie oraz Oddziały Instytutu w Gdyni, Krakowie, Poznaniu i Wrocławiu) było łącznie 57 809,58 m² powierzchni użytkowej zlokalizowanej w budynkach, lokalach i obiektach inżynierskich oraz 3,0889 ha gruntów, zaś 72,1307 ha gruntów Instytut posiadał w wieczystym użytkowaniu. Dodatkowo Instytut dzierżawił 3,0893 ha gruntów i wynajmował 1 008,67 m² powierzchni użytkowej. Na koniec 2010 r. zmniejszono wynajmowaną od innych podmiotów powierzchnię użytkową o 626,05 m² i zwiększono dzierżawioną powierzchnię gruntów o 0,08 ha.

Instytut dysponował dokumentacją określającą stan prawny i techniczny tych nieruchomości. Zgodnie z art. 64 ust. 1 *ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane*⁵ dla wszystkich budynków i budowli będących we władaniu Ośrodka Głównego w Warszawie zostały założone, a następnie prowadzone były na bieżąco książki obiektu budowlanego. Obiekty te poddawane były także kontrolom, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 *ww. ustawy* przez osoby posiadające stosowne uprawnienia.

W badanym okresie Instytut dokonał, za zgodą Ministra Skarbu Państwa oraz Ministra Środowiska, zbycia 13 mieszkań na rzecz ich dotychczasowych użytkowników, w trybie przepisów *ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o zasadach zbywania mieszkań będących własnością przedsiębiorstw państwowych, niektórych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz niektórych mieszkań będących własnością Skarbu Państwa*⁶. Zbycia dokonano w drodze umów ustanowienia odrębnej

³ Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2001 r. Nr 4, poz. 24 ze zm.

własności lokalu mieszkalnego i jego sprzedaży, sporządzonych w formie aktu notarialnego. Wartość rynkowa sprzedanych mieszkań wynosiła 2 221,0 tys. zł, a uzyskany przychód ze sprzedaży wyniósł 289,4 tys. zł. Zgodnie z zasadami określonymi w art. 6 ww. ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. w 9 przypadkach przy ustaleniu ceny nabycia mieszkania zastosowano jej pomniejszenie o 95%, w 3 przypadkach odpowiednio o: 81%, 78% i 63%, a w 1 przypadku nabywca zapłacił 100% wartości lokalu.

Instytut, za wiedzą Ministra Środowiska, dokonał w IV kwartale 2010 r. w drodze nieograniczonego przetargu pisemnego, przeprowadzonego na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 1993 r. w sprawie zasad organizowania przetargu na sprzedaż środków trwałych przez przedsiębiorstwa państwowe oraz warunków odstąpienia od przetargu⁷, sprzedaży 3 garaży (każdy o pow. 18,0 m²) wraz z udziałem w prawie wieczystego użytkowania gruntu uzyskując łącznie kwotę 74,5 tys. zł, tj. o 7,0 tys. zł wyższą od ceny wywoławczej ustalonej w oparciu o wycenę uprawnionego rzeczoznawcy.

Ponadto Instytut, działając w oparciu o art. 13a i art. 21 ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych⁸, dokonał w badanym okresie sprzedaży wyeksploatowanych środków transportu i urządzeń technicznych o niskiej wartości rynkowej, uzyskując przychód w wysokości 363,5 tys. zł.

W badanym okresie Instytut, za zgodą Ministra Skarbu Państwa, wynajmował powierzchnie użytkowe (biurową, magazynową i piwniczną oraz powierzchnie parkingową, garażową, gruntową a także powierzchnie ścian, dachu i ogrodzenia) m.in. na terenie nieruchomości Ośrodka Głównego Instytutu w Warszawie przy ul. Podleśnej 61.

Głównym najemcą powierzchni użytkowej (1 377,54 m²) była firma Centrum Medyczne „Mavit”, działająca w sferze świadczeń zdrowotnych, z którą Instytut realizował w badanym okresie 8 umów najmu podpisanych w latach 2000-2010.

Ponadto Instytut wynajmował 271,29 m² powierzchni biurowej w ww. nieruchomości innym najemcom na podstawie 5 umów podpisanych w latach 1999-2008.

Instytut w lutym 2010 r., za zgodą Ministra Skarbu Państwa, wynajął także pomieszczenia o powierzchni 375,80 m² z przeznaczeniem na prowadzenie bufetu i stołówki pracowniczej firmie „Expresserwis”.

Wszystkie składniki majątku trwałego oddane przez Instytut w najem lub dzierżawę udostępnione były na podstawie umów zawierających zapisy zabezpieczające interesy

⁷ Dz. U. Nr 97, poz. 443 ze zm.

Instytutu. Korzystając z tych zapisów Instytut, w latach objętych kontrolą, dokonał waloryzacji stawek czynszu o współczynnik inflacji.

W badanym okresie Instytut, zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych*⁹, rozliczał się z podatku od nieruchomości z właściwą terytorialnie, ze względu na lokalizację nieruchomości, jednostką samorządu terytorialnego, składając deklaracje podatkowe (druk DN-10) oraz korekty tych deklaracji, wynikające ze zmian w powierzchni podlegającej opodatkowaniu.

W odniesieniu do nieruchomości będących w dyspozycji Ośrodka Głównego Instytutu w Warszawie:

- błędnie zadeklarowano stałą wielkość 26,96 m² powierzchni gruntu pod budynkiem przy ul. Danielewicza, pomimo iż wielkość ta została skorygowana w lutym 2009 r. w związku ze sprzedażą lokali mieszkalnych do wielkości 19,50 m² ;
- w korekcie z października 2010 r. błędnie zadeklarowano do opodatkowania powierzchnię budynków mieszkalnych przy ul. Anielewicza i ul. Smoleńskiego (po sprzedaży kolejnych lokali dokonano pomniejszenia powierzchni w oparciu o błędnie przyjętą wielkość z 2009 r.).

4. W latach objętych kontrolą Instytut zwiększył o 3,4% wartość brutto posiadanej aparatury naukowo-badawczej z kwoty 183 527,6 tys. zł, według stanu na koniec 2008 r., do 190 016,1 tys. zł na koniec 2010 r. Wprawdzie w latach 2009-2010 dokonano zakupów aparatury naukowo-badawczej o łącznej wartości 23 695,9 tys. zł, to jednocześnie wzrósł stopień jej amortyzacji z 74,9% na koniec 2008 r. do 81,8% na koniec 2010 r.¹⁰

Na podstawie analizy 5 postępowań z zakup aparatury nie stwierdzono naruszenia przepisów *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych*¹¹.

Zakupiona aparatura naukowo-badawcza była przekazywana do wykorzystania jednostkom organizacyjnym Instytutu, które wnioskowały o jej zakup i włączana do użytkowania bezpośrednio po jej dostarczeniu.

5. Instytut rzetelnie opracowywał i aktualizował plany rzeczowo-finansowe na lata 2009-2010, które każdorazowo zaakceptowane zostały przez Radę Naukową i w pełni wykonane.

⁸ Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993 ze zm. – uchylona z dniem 1 października 2010 r.

⁹ Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 ze zm.

¹⁰ Należy zauważyć, że majątek trwały Ośrodka Głównego wzrósł z 96 154,4 tys. zł w 2009 r. do 97 001,4 tys. zł w 2010 r., w tym wartość urządzeń i maszyn z 30 053,5 tys. zł do 34 452,2 tys. zł.

¹¹ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

Sprawozdania finansowe za lata objęte kontrolą opracowane zostały terminowo i zawierały rzetelne dane wynikające z ewidencji finansowo-księgowej Instytutu. Sprawozdania te uzyskały pozytywną opinię Rady Naukowej Instytutu (odpowiednio: 29 kwietnia 2010 r. i 19 kwietnia 2011 r.), a sprawozdanie za 2009 r. zostało zatwierdzone przez Ministra Środowiska postanowieniem z 11 czerwca 2010 r.

Terminowo i rzetelnie sporządzone i przekazane zostały za ww. okresy także sprawozdania PNT-01.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o rzetelne sporządzanie „Deklaracji na podatek od nieruchomości”.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.